

права на оскарження в судовому порядку дій мажоритарія, який використовує механізм «squeeze-out» із порушенням вимог щодо примусового продажу акцій.

Список використаних джерел:

1. Жорнокуй Ю. М. Викуп акцій мажоритарним акціонером: за та проти. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 30–34.
2. Пашутіна В. Ю. Зловживання корпоративними правами: цивільно-правовий аспект: автореф. дис. <...> канд. юрид. наук. К., 2014. 18 с.
3. Babak A. Adoption of Squeeze-Out and Sell-Out Rights of Shareholders in Ukraine on the Basis of a Comparison of EU, Germany and USA. Budapest : CEU, Budapest College. 2012. URL: www.etd.ceu.hu/2012/babak_anton.pdf (дата звернення: 20.03.2020).
4. Bundesverfassungsgericht; Beschluss der 1. Kammer des Ersten Senats vom 23. August 2000. 1 BvR 68/95-Rn. (1-31) accessed 26 Marz 2020 (in German).
5. German Federal Constitutional Court; Judgement of August the 7th, 1962; Feldmühle Fal (BVerfG, 1BvL 16/60); NJW 1962, Volume 37, p. 1667 and fol. accessed 26 Marz 2020 (in English).
6. Directive 2004/25/EU of the European Parliament and of the Council of 21 Apr. 2004 on Takeovers bids. OJ. L 142, 30.04.2004, p. 12–23 (in English).

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Галіахметов І. А.,
доцент кафедри підприємницького та корпоративного права,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Краснікова М. О.,
аспірантка кафедри підприємницького та корпоративного права,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

АКЦІОНЕРНІ УГОДИ В ТЕОРІЇ ЗАРУБІЖНОГО ПРАВА

Укладення договору між акціонерами (що відповідає ст. 626 Цивільного кодексу України) створює передумови до появи прав та обов'язків акціонерів, які гарантуються і захищаються (у тому числі і шляхом встановлення заходів відповідальності та визначення можливих способів забезпечення виконання зобов'язань) відповідно до положень спеціального закону – Закону України «Про акціонерні товариства». У зв'язку з тим, що зазначеним Законом передбачено спеціальне правове регулювання, а інститут акціонерних договорів багато у чому пов'язаний із визначенням порядку управління господарським товариством

(з корпоративними відносинами), вважаємо, що інститут договору між акціонерами посідає особливе місце у системі правового регулювання договірних і корпоративних відносин.

Говорячи про місце інституту акціонерних угод в системі правового регулювання, важливо визначити свободу, яку передбачив вітчизняний законодавець для його сторін. Тут явно простежуються запозичення з англо-американської правової сім'ї в український механізм регулювання акціонерних угод. Так, виявляє себе певний відхід від презумпції імперативності корпоративного законодавства, який багато в чому характерний для країн романо-германської правової системи.

Законодавство безпосередньо передбачає можливість закріплювати в акціонерній угоді положення про необхідність узгодження певних рішень з управління товариством, можливість закріплювати обов'язок голосувати у певний спосіб на загальних зборах акціонерів. Однак предмет акціонерної угоди через імперативність корпоративного законодавства повинен мати визначені межі. Отже, досить важливим у ході встановлення законодавчого механізму регулювання акціонерної угоди з'ясувати, що крім існування імперативних норм правового регулювання наявні також і принципи недопущення порушення прав і законних інтересів третіх осіб та інтересів товариства [3].

В англійському праві під акціонерною угодою розуміють договір між акціонерами або між акціонерами і компанією, що встановлює порядок прав стосовно компанії, відповідно до якого акціонери знижують рівень імовірності настання конфлікту.

У французькому акціонерному праві під акціонерною угодою розуміють договір між усіма або частиною акціонерів, спрямований на акумулювання та організацію ефективного контролю над товариством.

В американському праві акціонерні угоди закриті контрактами через дію принципу конфіденційності будь-яких правочинів, що дозволяє вирішувати будь-які питання аж до визначення структури управління компанією, однак з урахуванням обов'язкового суб'єктного складу під час укладання правочину.

У німецькому праві акціонерна угода також вважається цивільно-правовим договором, що встановлює зобов'язальні правовідносини для сторін, що його уклали, тобто для акціонерів. Проводячи порівняльно-правовий аналіз природи акціонерної угоди, важливо підкреслити, що у німецькій літературі превалює думка, за якою акціонерна угода являє собою вид правочину, модифікованого з цивільно-правового договору учасників про створення товариства, який, якщо проводити аналогії з цивільним законодавством України, схожий із договором, що визначає порядок здійснення спільної діяльності засновниками акціонерного товариства, встановлений ст. 9 Закону України «Про акціонерні товариства». Разом з тим німецькі правознавці наголошують, що не завжди угода учасників корпоративного об'єднання може бути підпорядкована правилам про спільну

діяльність. Наприклад, якщо один з учасників під час здійснення права голосу підпорядковується вказівкам іншого учасника, можна стверджувати про відсутні ознаки цивільно-правової угоди учасників про створення акціонерного товариства через те, що учасники товариства не переслідують єдину ціль.

Виходячи зі згаданих визначень акціонерних договорів по праву різних держав, можна вважати, що правова сутність акціонерної угоди виражається у тому, що вона спрямована на розпорядження вже наявними правами акціонерів через їхні акції у формі агрегування (прав декількох акціонерів) у вигляді акціонерної угоди з одночасним встановленням обов'язків діяти за домовленістю. Іншими словами, правова природа акціонерної угоди полягає в тому, щоб закріпити здійснення узгоджених між акціонерами дій з управління акціонерним товариством.

Аналіз наукової літератури, законодавчих актів, а також судової практики зарубіжних країн [2; 4] показує, що акціонерні угоди як інструмент індивідуально-правового регулювання відносин акціонерів з метою оптимізації їх інтересів, забезпечення додаткового захисту прав акціонерів, вдосконалення існуючих у конкретних умовах механізмів корпоративного управління визнаються в багатьох правових системах. Втім важливо підкреслити, що дотепер у жодній з проаналізованих країн не з'явилися механізми правового регулювання інституту акціонерної угоди, які б носили універсальний характер.

Для багатьох зарубіжних країн (наприклад, Французька Республіка, Федеративна Республіка Німеччина, Швейцарська Конфедерація) спеціальне правове регулювання акціонерних угод нехарактерно [1]. Це пов'язано з тим, що акціонерні угоди регулюються загальними нормами договірного права, також як і багато інших цивільно-правових правочинів. При цьому зміст і структура акціонерної угоди визначаються правозастосовною практикою, що склалася. Існування акціонерних угод у зазначених країнах є скоріше фактом, а не складеною, нормативно врегульованою юридичною конструкцією. Звідси й аналіз акціонерних угод носить казуїстичний характер, спираючись на догматичні та практичні дані. Разом з тим, в Україні практичний підхід не склався через існуючі суспільні відносини. Резонансні судові рішення продемонстрували, що без законодавчого закріплення положень про можливість укладення акціонерних угод такі угоди визнаються недійсними, а отже, інституціоналізація акціонерних угод стала можлива тільки завдяки внесенню відповідних змін до цивільного законодавства [5].

Підбиваючи підсумки, важливо зазначити, що незалежно від того, право якої країни є предметом вивчення, акціонерна угода носить здебільшого договірний характер. Важливо також пам'ятати, що зміст акціонерної угоди достатньо специфічний для кожного конкретного випадку, що обумовлено необхідністю використання різних інструментів під час управління компанією в різних ситуаціях. Однак завдяки правам, встановленим для акціонерів товариства

законодавством, на нашу думку, можливе виділення двох типових зобов'язань, які можуть бути включені до договору між акціонерами: по-перше, встановлення обов'язку голосувати на загальних зборах акціонерів певним чином; по-друге, встановлення обов'язків купити або продати певну кількість акцій у разі настання встановлених договором між акціонерами умов. З цього витікає, що предметом договору між акціонерами є узгодження порядку й умов здійснення сторонами договору між акціонерами прав, засвідчених акціями і/або прав на акції.

Список використаних джерел:

1. Виговський О.І. Договори між акціонерами в міжнародному приватному праві. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 10. С.167-174.
2. Загороднюк Г.П. Міжнародний досвід: корпоративні договори за англійським правом. Право України. 2018. № 10. С. 70-85.
3. Вінник О.М. Акціонерні угоди. Юридична Україна. 2010. № 5. С. 20-27.
4. Штим Т.Б. Правова природа акціонерної угоди. Європейські перспективи. 2013. № 1. С. 56-60.
5. Васильєва В.А. Корпоративні правочини: питання кваліфікації. Актуальні проблеми чинного законодавства України. 2012. № 27. С. 104-110.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Коломієць-Людвіг Є. П.,
доцент кафедри підприємницького та корпоративного права,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Левкович О. І.,
студент бакалаврського рівня вищої освіти,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Питання визначення поняття «припинення діяльності суб'єкта господарювання» впродовж багатьох років залишається дуже важливим для науковців-цивілістів та вчених-господарників. Існує численна кількість нормативно-правових актів, які регулюють процес припинення діяльності суб'єкта господарювання – це Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та інші, проте жодний із них не дає семантичного визначення поняття «припинення діяльності суб'єкта